

Viacnásobné deklarácie – neriešený riešiteľný problém

Viacnásobné deklarácie (dvojité deklarácie, kríženie) sú fenomén, ktorý trápi väčšinu poľnohospodárov žiadajúcich podporu vo forme priamych platieb na pôdu. Niektorých postihuje už niekoľko rokov (v niektorých prípadoch dokonca do takej miery, že prestali hospodáriť) a väčšina poctivých poľnohospodárov trpne, či niekto nedostane chuť na pôdu na ktorej roky hospodária a či ich niekto nezačne krížiť.

Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej PPA) v mnohých prípadoch nie je schopná rozhodnúť o oprávnenosti nárokov jedného či druhého žiadateľa (alebo viacerých žiadateľov) a dokonca často nie je ochotná ani odčleniť spornú výmeru a vyplatiť priame platby na výmeru, kde je užívacie právo aj užívanie nesporné a podľa platnej legislatívy.

Situácia je vážna, avšak nie neriešiteľná. Niektoré opatrenia by však mohli priniesť efekt ihneď:

- urýchlenie prepisu žiadostí do informačného systému PPA. Pomalý prepis žiadostí, ako tomu bolo po minulých rokoch, spôsobuje oneskorené spustenie krížovej kontroly (august) a rizikovej analýzy, čo následne vytvára tlak na kontroly na mieste,
- posilnenie kompetencií v procese vyhodnocovania žiadostí o priame platby z procesu kontroly na mieste na proces administratívnej kontroly, najmä čo sa týka preukazovania vlastníckeho práva k poľnohospodárskej ploche alebo práva užívať poľnohospodársku plochu (je to administratívna práca, ktorú nie je potrebné a niekedy ani možné vykonávať v teréne). Je potrebné definovať kritériá, na základe ktorých by PPA žiadala v procese administratívnej kontroly (napríklad u nových žiadateľov a u problematických žiadateľov z predchádzajúceho roku) vydokladovanie užívacieho práva (list vlastníctva, nájomná zmluva) k deklarovanej pôde,

- dodržiavanie a využívanie právnych noriem platných v SR a uvoľnenie platieb už v roku podávania žiadosti na „čisté plochy“ s možnosťou doplatenia platieb na sporné plochy po ich vyriešení (Usmernenie MPRV SR č. 1150/2016-640 k § 16 NV 342/2014 Z.z. uvádza: „V prípade nahlásenia plochy, ktorej užívanie nahlásili dvaja alebo viacerí žiadatelia, postupuje PPA v zmysle §16b a/alebo §16c zákona č. 543/2007. Ak sa preukáže, že právo užívania k pôde má len jeden žiadateľ, ktorý zároveň plní všeobecné požiadavky na poskytnutie priamych platieb, PPA poskytne platby tomuto žiadateľovi. Ak však PPA zistí, že právo užívania žiadateľov k ploche je sporné, zníži zistenú plochu o výmeru, ktorá je sporná a vydá rozhodnutie o platiach v súlade s §14“).

Ak by PPA / MPRV SR potrebovali uvoľniť administratívne kapacity na účinnejšiu kontrolu užívacieho práva k pôde, prípadne iné administratívne úkony, môžu sa inšpirovať v Českej republike a prestať poskytovať priame platby neregistrovaným fyzickým osobám, čím by sa znížil počet žiadateľov o viac ako polovicu.

Ďalej je potrebné definovať umelo vytvorené podmienky, napríklad takto:

- na všetkých sporných dieloch deklarovaných príslušným žiadateľom priznala PPA výmeru 0,00 ha,
- PPA zistila, že na niektorých deklarovaných dieloch pôdnych blokov sa deklarovaná kultúra a/alebo plodina opakované v priebehu viacerých rokov nezhodujú s kultúrou a/alebo plodinou identifikovanou PPA,
- PPA zistila, že na niektorých dieloch pôdnych blokov deklaroval žiadateľ viacero pozemkov, pričom žiaden z týchto žiadateľom deklarovaných pozemkov nemal viditeľne označené a vy-

medzené hranice a nebol ani prirodzene ohraničený v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) Nariadenia vlády SR č. 342/2014 Z.z.,

- PPA zistila, že žiadateľ neoprávnene podal žiadosť o platbu,

PPA zistila, že žiadateľ na deklarovanom pozemku / deklarovaných pozemkoch, neplní podmienky žiadateľa o priame platby (napr. nehospodári v súlade s požiadavkami legislatívy).

Na zjednodušenie evidencie a identifikácie práva užívania k pôde je potrebné zaviesť register žiadateľov a register nájomných zmlúv. Vyžaduje si to určité zdroje zo štátneho rozpočtu, čas a niekoľko ľudí ochotných a schopných pracovať skutočne v prospech poľnohospodárov. A výsledok sa určite dostaví.

Rovnako to platí pre absenciu synchronizácie LPIS-u a katastra. Veríme, že v sľubovanej geopriestorovej aplikácii na elektronické podávanie žiadostí (ktorá však napriek povinnosti SR prijať 25% žiadostí v roku 2016 elektronicky, ešte v posledný deň podávania žiadostí nefungovala) už budú môcť svoje parcely identifikovať aj poľnohospodári, ktorí nedeklarujú celé diely.

Možno by kompetentným inštitúciám pomohlo podanie na Európsku komisiu, prípadne na Európsky dvor audítorov, ktoré by podrobne preskúmali nastavenie administratívneho a kontrolného systému a pracovných postupov najmä PPA. Pre Slovenskú republiku by to bolo síce drahé, ale zodpovední by sa snáď konečne začali neustále sa zhoršujúcou situáciou seriózne zaoberať. Vyzývame preto MPRV SR a PPA, aby hľadali možnosti ako ÁNO a nie prečo NIE.

V prípade, ak ste sa ako poctivý poľnohospodár stali obeťou zle nastaveného administratívneho a legislatívneho systému v oblasti priamych platieb, spoločnosť APROCON s.r.o. Vám ochotne poradí. □

agroporadca.sk

pre úspešné podnikanie v agro-sektore

PLATBY

poradenstvo, kontrola

PROJEKTY

vypracovanie, implementácia

POISTENIE

porovnanie, správa, likvidácia

ÚVERY

porovnanie, správa, refinancovanie

REALITY

kúpa, predaj, due dilligence

Program rozvoja vidieka 2014 - 2020